

Raadsvoorstel

Onderwerp

Rekenkameronderzoek economisch beleid

Begrotingswijziging

n.v.t.

Portefeuillehouder

J.W.E. Klomps

Organisatie onderdeel

Griffie

E-mail opsteller

Jacqueline.Willenborg.Gr@stichtsevecht.nl

Telefoonnummer opsteller

0346254200

Registratie nummer

Z/18/149958-VB/19/94491

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld Besluit

1. Kennisnemen van het eindrapport van de Rekenkamercommissie 'Een mozaïek van ambities en belangen' en de in het rapport opgenomen conclusies te onderschrijven;
2. De onderstaande aanbevelingen die zijn gericht aan het college en raad over te nemen:
 - a. maak nu keuzes en stel opnieuw prioriteiten in het economisch beleid;
 - b. verminder het aantal doelen;
 - c. formuleer bij herijking en keuze voor nieuwe instrumenten helder waarom voor die instrumenteren is gekozen. Organiseer een eigen meting van tevredenheid en wensen van lokale ondernemers;
 - d. zorg voor samenhang tussen de verschillende onderdelen in de gemeente en blijf actief de samenwerking zoeken met andere, omliggende gemeenten, de provincie en de EBU;
 - e. blijf de dienstverlening aan ondernemers (en burgers) verder stroomlijnen. Doe aan beter verwachtingsmanagement;
 - f. blijf de samenwerking met de ondernemers zoeken, zowel individueel als via lokale ondernemersverenigingen en leg contact met groepen ondernemers die buiten beeld zijn gebleven.
3. Het college op te dragen de aanbevelingen te implementeren.
4. Het college te vragen hiertoe met een plan van aanpak en planning te komen.
5. Het college te vragen in de periodieke monitor te rapporteren over de voortgang en resultaten van de uitvoering.

Samenvatting

De Rekenkamercommissie (RKC) deed in de periode april 2018– november 2018 onderzoek naar economisch beleid in de gemeente Stichtse Vecht. Daarbij stelde zij zich de volgende hoofdvraag:

Welke doelstellingen zijn door de gemeente Stichtse Vecht in de afgelopen vier jaar geformuleerd ten aanzien van bevordering van de lokale economie en welke acties/activiteiten waren hieraan verbonden tegen welke kosten?

Het eindrapport met de bevindingen, conclusies en aanbevelingen is u op 18 januari 2019 aangeboden en wordt u thans ter bespreking voorgelegd. De bestuurlijke reactie is in het rapport opgenomen.

Bijlage

Rekenkameronderzoek 'Een mozaïek van ambities en belangen'

Doel en beoogd maatschappelijk effect

Sinds 2011, het jaar dat de gemeente Stichtse Vecht werd gevormd, heeft de gemeente de uitdaging om het economisch beleid aan te scherpen serieus opgepakt. In een aantal fasen is gewerkt aan een coherente economische visie op de toekomst van de gemeente, uitgewerkt in een programma met concrete activiteiten. Daarbij is actief samenwerking gezocht met de lokale ondernemers en is capaciteit binnen het ambtelijk apparaat gecreëerd. Veel voorgenomen activiteiten zijn gerealiseerd, sommigen (nog) niet. Echter of het beleid het gewenste effect heeft gesorteerd (doelen behaald), is moeilijk vast te stellen.

Na alle inspanningen is het nu tijd voor reflectie en focus, voordat het economisch beleid verder wordt uitgebouwd en doorgezet. Dit rapport kan daarbij helpen.

Argumenten

De hoofdvraag van dit rekenkameronderzoek luidt:

Welke doelstellingen zijn door de gemeente Stichtse Vecht in de afgelopen vier jaar geformuleerd ten aanzien van bevordering van de lokale economie en welke acties/activiteiten waren hieraan verbonden tegen welke kosten?

Deze algemene vraag is vertaald in onderzoeksvragen die op hun beurt richting gaven aan het onderzoek:

1. Is er een visie waar men in de gemeente naartoe wil met de lokale economie?
2. Welke doelstellingen zijn door de gemeente Stichtse Vecht in de afgelopen vier jaar geformuleerd ten aanzien van bevordering van de lokale economie en welke acties/activiteiten waren hieraan verbonden tegen welke kosten?
3. In hoeverre waren deze doelstellingen en acties/activiteiten gericht op ondernemers/bedrijven?
4. Welke rol hebben ondernemers/bedrijven in de gemeente gehad bij het formuleren van deze doelen en/of het uitvoeren van de daarbij horende acties/activiteiten?
5. Op welke wijze wordt samengewerkt en afgestemd met de omgeving, in het bijzonder de gemeente en de provincie Utrecht? Is er afstemming met de Utrechtse Economic Board, op welke wijze is er overleg met de U10 op het terrein van lokale/regionale economie?
6. Welke effecten heeft het op het gerichte economische beleid gehad op ondernemers en bedrijven?
7. Had een beter en goedkoper economisch beleid ten gunste van ondernemers/bedrijven gevoerd kunnen worden en indien dit het geval is, waarom is dat dan niet gebeurd?
8. Welke lessen kunnen uit dit onderzoek getrokken worden voor de toekomst?

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Hoofdconclusie

Sinds 2011, het jaar dat de gemeente Stichtse Vecht werd gevormd, heeft de gemeente de uitdaging om het economisch beleid aan te scherpen serieus opgepakt. In een aantal fasen is gewerkt aan een coherente economische visie op de toekomst van de gemeente, uitgewerkt in een programma met concrete activiteiten. Daarbij is actief samenwerking gezocht met de lokale ondernemers en is capaciteit binnen het ambtelijk apparaat gecreëerd. Veel voorgenomen activiteiten zijn gerealiseerd, sommigen (nog) niet. Echter of het beleid het gewenste effect heeft gesorteerd (doelen behaald), is moeilijk vast te stellen.

Aan de gemeente willen wij meegeven dat het na alle inspanningen nu tijd is voor reflectie en focus, voordat het economisch beleid verder wordt uitgebouwd en doorgezet. Dit rapport kan daarbij helpen.

Deelconclusies

1. Sinds de vorming van de nieuwe gemeente Stichtse Vecht heeft de gemeente serieuze stappen gezet in het ontwikkelen van een beleid gericht op het stimuleren van de lokale economie en het ondersteunen van de lokale ondernemers.
2. Die stappen worden geschraagd door een heldere analyse van de lokale economie, een daarop gebaseerde economische visie en nauwe overleg met (georganiseerde ondernemers).
3. Die analyse en visie vormden de basis voor het formuleren van hoofd- en nevendoelen voor het beleid. Hoofddoel was en is het stimuleren van de economische positie van de gemeente Stichtse Vecht in de regio Utrecht. Het verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers behoorde tot de nevendoelen.
4. Het beleid is uitgewerkt in een programma met een zeer groot aantal concrete activiteiten, die vaak - maar niet altijd - 'smart' waren geformuleerd.
5. Anno 2018 kan worden vastgesteld dat veel voorgenomen activiteiten tot de gewenste resultaten hebben geleid, zoals:
 - de dienstverlening aan ondernemers door de gemeente is verbeterd;
 - de samenwerking met ondernemers is verbeterd;
 - er is een aanpak van de kantorenleegstand ontwikkeld;
 - er zijn stappen gezet naar snel internet in het buitengebied.

Een aantal subdoelen is niet gehaald en sommige activiteiten zijn *on-going* processen of ontberen een duidelijk einddoel.

6. Door gebrek aan data blijkt het niet altijd mogelijk resultaten van beleid te meten. Zo beschikt de gemeente niet over gegevens over de bezettingsgraad van winkel- en bedrijfspanden.
7. In het beleid heeft gedurende de laatste jaren de inbedding in en relatie met het regionaal economisch beleid te weinig prioriteit gegeven. Voor het bereiken van bepaalde doelen, bijvoorbeeld oplossen leegstand kantoren, is samenwerking en afstemming met buurgemeenten en provincie onontbeerlijk.
8. Het grote aantal activiteiten illustreert het actieve beleid van de gemeente, maar niet altijd is de relatie van de individuele activiteiten met het hoofddoel van beleid even eenduidig. Het mozaïek van activiteiten, met andere woorden, mist een sjabloon, waardoor het zicht op het eindbeeld - een verbeterde economische positie - is vertroebeld.

Aanbevelingen

1. Maak nu keuzes en stel opnieuw prioriteiten in het economisch beleid.

Uit dit rapport blijkt dat het economisch beleid resultaat heeft opgeleverd. Het nieuwe college, aangetreden in 2018, treft een solide, brede basis om op verder te werken. Doorwerken met het brede pakket van maatregelen en aanpakken brengt echter het risico met zich mee dat het beleid steeds verder gefragmenteerd raakt. Daarom bevelen wij aan om nu keuzes te maken en opnieuw prioriteiten te stellen in het economisch beleid: waar wil de gemeente heen? Welke sectoren wil zij stimuleren en op welke wijze? En, wat past niet bij deze gemeente?

2. Verminder het aantal doelen.

Kiezen maakt het mogelijk om te verdiepen in onderdelen van het huidige beleid en andere te laten vallen. Het bewust laten vallen van doelstellingen is belangrijk, om geen verwachtingen te creëren naar ondernemers die de gemeente niet waar kan maken in de komende bestuursperiode(n). Minder doelen biedt tevens een betere mogelijkheid tot monitoring en evaluatie, ook ten behoeve van de gemeenteraad.

3. Formuleer bij herijking en keuze voor nieuwe instrumenten helder waarom voor die instrumenten is gekozen. Organiseer een eigen meting van tevredenheid en wensen van lokale ondernemers.

Bij herijking en keuze voor nieuwe instrumenten is het aan te raden helder te formuleren waarom voor die instrumenten is gekozen, met andere woorden, hoe zij bijdragen aan het gewenste resultaat. Eveneens is aan te bevelen een eigen meting te organiseren van tevredenheid en wensen van lokale ondernemers. De vaak gebruikte Lexnova-peiling is daarvoor te onnauwkeurig.

4. Zorg voor samenhang tussen de verschillende onderdelen in de gemeente en blijf actief de samenwerking zoeken met andere, omliggende gemeenten, de provincie en de EBU.

Daarnaast is het belangrijk om te blijven zorgen voor samenhang tussen de verschillende onderdelen in de gemeente. De economie van Stichtse Vecht staat niet op zichzelf. Sterker nog, de gemeente kan het meest invloed uitoefenen op de economie door zaken te faciliteren die niet per se onder economisch beleid vallen; denk aan het verzorgen van een goede infrastructuur en het handhaven van een goedlopende dienstverlening naar zowel burgers als ondernemers. De gemeente realiseert zich dat economisch beleid niet ophoudt bij de afdeling Economische Zaken. Ook houdt economisch beleid niet op bij de gemeentegrens (denk aan kantorenbeleid, arbeidsmarkt). We raden de gemeente dan ook aan om actief de samenwerking te blijven zoeken met andere, omliggende gemeenten en de provincie, alsook met de EBU.

5. Blijf de dienstverlening aan ondernemers (en burgers) verder stroomlijnen. Doe aan beter verwachtingsmanagement.

Ondernemers en ambtenaren zeggen dat er gewerkt wordt aan het verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers (en burgers). De gemeente moet zich blijven inspannen om dit verder te stroomlijnen. Daarbij kan ook op dit terrein nog winst worden behaald door beter verwachtingsmanagement. Ondernemers hebben behoefte aan zekerheid en vragen om meer duidelijkheid. Door heldere communicatie over de verantwoordelijkheden en mogelijkheden van de gemeente kan sneller duidelijkheid worden gegeven over wat wel kan en wat niet kan.

6. Blijf de samenwerking met de ondernemers zoeken, zowel individueel als via lokale ondernemersverenigingen en leg contact met groepen ondernemers die buiten beeld zijn gebleven.

Welke stappen het nieuwe college ook wil zetten, het verdient aanbeveling daarbij de samenwerking met de ondernemers te blijven zoeken. Daarbij is het belangrijk om bewust te zijn van het feit dat niet alle ondernemers zijn vertegenwoordigd door de lokale ondernemersverenigingen. Contact leggen met groepen ondernemers die buiten beeld zijn gebleven – zoals de agrarische sector – is een uitdaging, maar zorgt ervoor dat de gemeente inzicht houdt in álle soorten belangen. Dit is belangrijk en helpt de gemeente om een realistisch beeld van draagvlak en weerstand te behouden.

Bestuurlijke reactie college

Het college heeft met interesse kennisgenomen van de bevindingen in het onderzoeksrapport en concludeert dat het een positief rapport is en herkenbare conclusies en werkbare aanbevelingen heeft opgeleverd. Tevens zijn bijna alle punten uit het ambtelijk wederhoor overgenomen.

De aanbevelingen komen voor het college op het juiste moment om ermee aan de slag te gaan. Men staat aan de vooravond om een nieuw economisch programma op te stellen. Het huidige programma liep eind 2018 af. Momenteel bereidt men zich voor op een nieuw programma economie 2019 - 2022.

Het college ziet het als een mooie uitdaging om de aanbevelingen in het nieuwe programma te implementeren. Ook kunnen de aanbevelingen goed worden meegenomen in de samenwerking en dienstverlening richting andere partijen (ondernemers, provincie, EBU etc.).

Voor het nieuwe programma zal het college eerst richting gaan bepalen samen met de regiegroep van de raad. In het programma wil men een scherpere focus aanbrengen om de economische positie van Stichtse Vecht te kunnen versterken en stimuleren. Graag komt men in afstemming met de regiegroep tot een verdere uitwerking van de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport.

Het college plaatst een kanttekening bij aanbeveling 3, omdat dit een nadere afweging vraagt alvorens deze te kunnen implementeren. Men zal gaan onderzoeken of de toegevoegde waarde van het organiseren van een eigen meting van tevredenheid en wensen van lokale ondernemers opweegt tegen de te investeren tijd en middelen.

Reactie rekenkamercommissie op bestuurlijke reactie college

De rekenkamercommissie heeft met belangstelling kennis genomen van de bestuurlijke reactie van B&W en neemt met instemming kennis van de intentie van B&W om de conclusies en aanbevelingen te implementeren bij het ontwikkelen van het programma economie 2019-2022. Ook de aankondiging dat de regiegroep van de raad betrokken zal worden bij het bepalen van de richting en de focus, evenals bij de verdere uitwerking van de aanbevelingen, vindt men een goed voornemen.

In het kader van de voorgenomen uitwerking merkt de rekenkamercommissie bij het voorbehoud dat B&W maakt bij aanbeveling 3 (opstellen eigen meting onder ondernemers) nog het volgende op. Vanzelfsprekend vinden ook zij een goede afweging van kosten en baten belangrijk. Daarbij is van belang na te gaan wat daarbij wordt betrokken. Het gaat daarbij volgens de rekenkamercommissie niet alleen om de kosten van een ondernemerspeiling op zich. Ook de kwaliteit, bruikbaarheid en daarmee het nut van een dergelijke peiling voor het voorbereiden, uitvoeren en monitoren van beleid zijn in het geding. Bovendien zou in deze afweging ook de registratie betrokken dienen te worden van andere gegevens die de gemeente nodig kan hebben om de uitvoering en resultaten van het gevoerde beleid te monitoren. De rekenkamercommissie is van mening dat met goed inzicht gebaseerd op kwalitatief goede gegevens de effectiviteit van het gevoerde beleid kan worden beoordeeld en versterkt.

Met enige regelmaat heeft de rekenkamercommissie de raad eerder geadviseerd om B&W te vragen bij de aanbevelingen concreter en specifiekere dan in de bestuurlijke reactie het geval is aan te geven op welke wijze deze zullen worden uitgevoerd. Dat wordt gedaan, omdat dit naar de overtuiging van de rekenkamercommissie zal bijdragen aan de effectieve uitoefening van de controlerende en kaderstellende rol van de raad. Gelet op voorliggende bestuurlijke reactie vertrouwt de rekenkamercommissie er op dat dit bij de aangekondigde uitwerking in het nieuwe programma economie het geval zal zijn.

Communicatie

De Rekenkamercommissie heeft op 18 januari 2019 een persbericht laten uitgaan. Het rapport is gepubliceerd in het bestuursinformatiesysteem op de website van de gemeente.

Financiën en risico's

n.v.t.

18 januari 2019

De Griffier,
J.A. Hekman